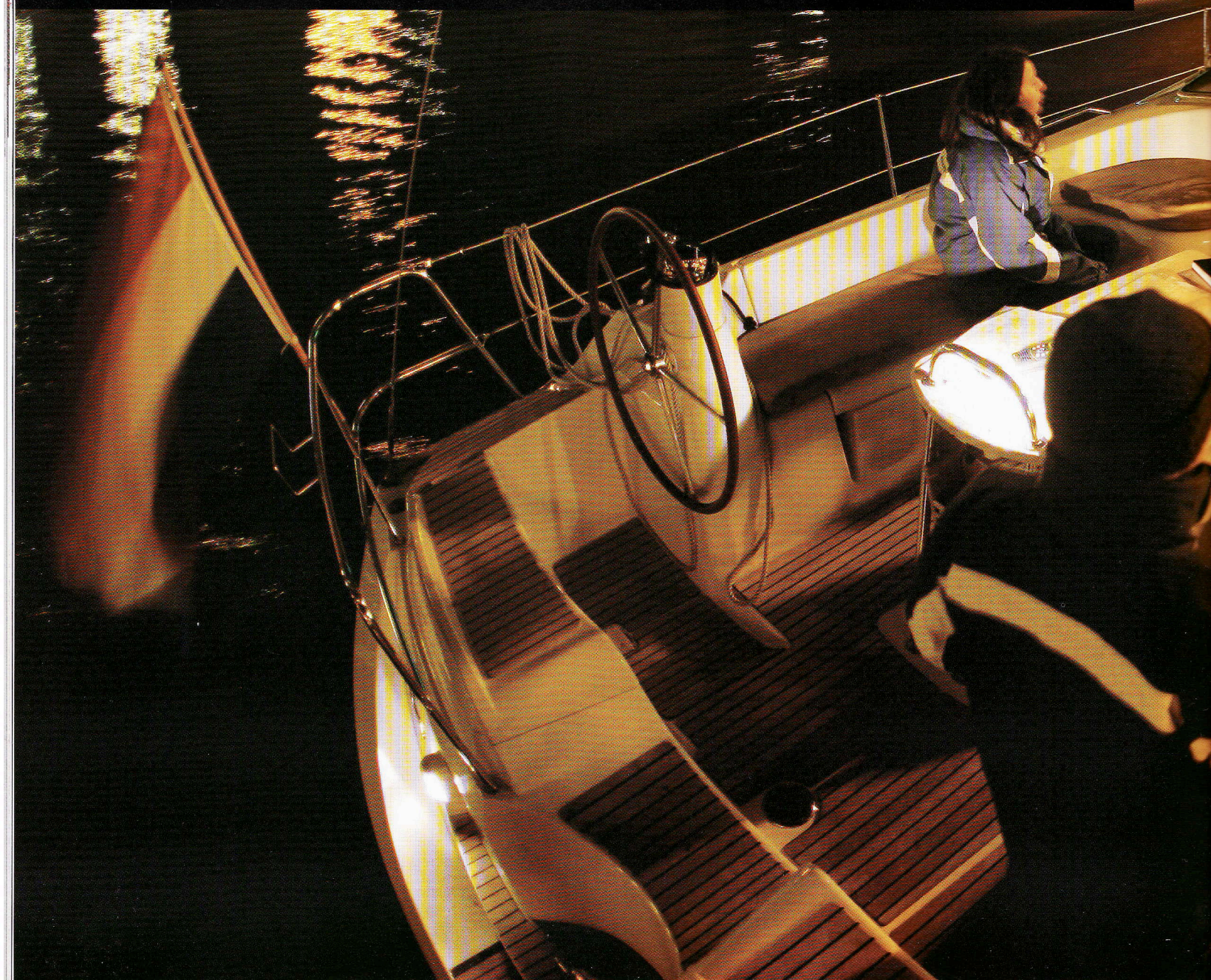

BINNEN

Rivierfanaten, polderadepten, sluisliefhebbers en bruggenfans; verzamelt u voor de Staande Mastroute, waar de Hollandse binnenlanden aan uw voeten liggen. Tekst **Jeroen Schuiten** Beeld **Georges van Wensveen**

DOOR

I'll see you when I get there, schalt het door "tapperij-vreterij" Café Noorderster. In de bruine kroeg achter een lelijke pui aan de Amsterdamse Houtmankade wordt uitbundig meegezongen, de armen amicaal om de schouders geslagen. Biljartballen kaatsen, kaarten worden geschud en shag gerold. Onze zeiljassen vloeken met de stamkledij. Op de bar prijkt onze "vrijbrief" voor een nachtelijke vaart door Amsterdam, net afgehaald bij de tegenovergelegen post Westerkeersluis in de Houthaven. Het wachten is op de *Nautilus*, een Jeanneau 42. Terwijl we ons de eigengemaakte tomatensoep met ballen laten smaken, meldt schipper Georges zich per telefoon. Na vertrek uit zijn thuishaven Volendam worstelt hij zich met enige vertraging door de Schellingwouderbrug en de Oranjesluizen om zo via het IJ de Houthaven te bereiken. Naast ons aan de bar probeert een als pup vertroetelde chihuahua in een te dichtbij gestoken neus van een stamgast te bijten. 'Geen haast, Georges, wij vermaken ons wel.'

Voor wie wil ruiken aan zoute Zeeuwse wateren, maar een ligplaats ten noorden van Amsterdam bezit, een lastig te strijken mast heeft, dan wel de onvoorspelbare Noordzee vreest, biedt de Staande Mastroute uitkomst. Het is de route via kanalen en rivieren van het IJsselmeer, door Amsterdam, via Gouda en Dordrecht naar het Hollands Diep en de doorsteek naar de Zeeuwse Volkerak-sluizen. Ondanks obstakels als sluizen en een veertigtal bruggen vereist het traject slechts een vleugje organisatietalent. Wie vanuit het noorden aanvaart, moet zich voor elf uur 's avonds melden bij de havenpost Westerkeersluis, in de Amsterdamse Houthaven. Daarna is het verzamelen voor de nabijgelegen spoorbrug over de Singelgracht. Deze brug opent 's nachts slechts één keer en moet in konvooi gepasseerd worden.

'Aan stuurboord afmeren en vanaf half twaalf naar kanaal 22 luisteren voor de exacte doorvaarttijd,' instrueert de brugwachter als de *Nautilus* gearriveerd is. Voor de minder gezagsvrezende zeiler is afmeren aan bakboord het overwegen waard. Die kade biedt namelijk direct toegang tot Frans café-restaurant de *Gouden Reael*.

Een wandeling hier is ook aan te raden. Het ademt nog steeds de sfeer van de laat-negentiende eeuw, met z'n bedrijvige scheepswerven, bokkingrokerijen en pakhuizen. Van die sfeer valt tijdens een wandeling veel te proeven. Eenmaal terug in de kuip van de *Nautilus* wordt de hoop op een spoedige doortocht door Amsterdam op kanaal 22 tenietgedaan. 'Deelnemers aan de Staande Mastroute mogen om kwart over twee door de brug,' kraakt het door de marifoon.

Whisky biedt troost en deelt de aantredende nachtelijke kou een rake klap uit. De *Nautilus* is tevens Georges' huis, en de Jeanneau is dan ook als zodanig bevoorraad. Nadat de laatste nachttrein Amsterdam CS is binnengelopen, opent de hefbrug, en motoren we achter zes zeilboten aan het centrum in. Brugwachters pendelen mee om de naderende stadsbruggen voor het kleine konvooi te openen. Op de Kostverlorenvaart passeren we de bijna vierhonderd

jaar oude De Otter, de enige overgebleven zaagmolen waarmee de kades langs de vaart in de voorgaande eeuwen bezaaid waren.

'Schipper, mag ik meevaren?' roept een jonge vrouw met licht benevelde stem vanachter de roodwitte slagbomen op de Kinkerbrug ons toe. Ook vanaf de Overtoombrug wordt druk gezwaaid door op huis aangaand volk uit het Amsterdamse nachtleven. Overal langs de route klinken smeekbedes om aan boord te mogen springen.

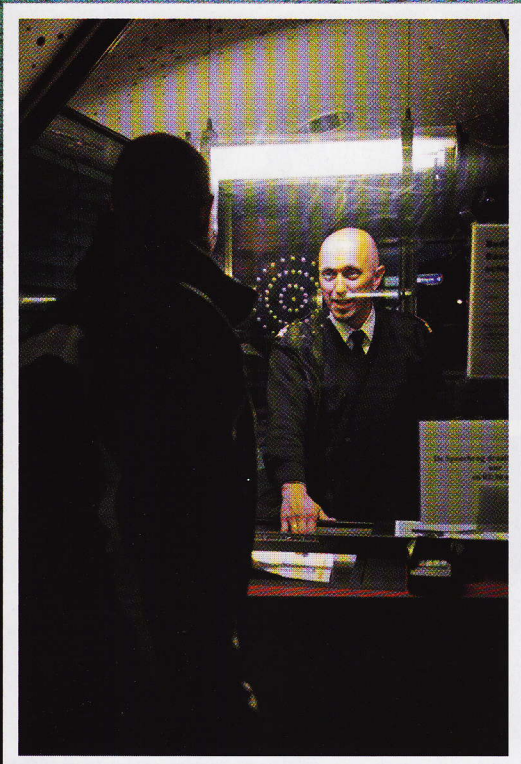
Tegen vier uur in de ochtend varen we aan de andere kant van Amsterdam de Schinkel op. We passeren een enorme samenscholing woonboten; de een vervallen, de ander een modernistisch drijvend wonder. De *Nautilus* glijdt door het bladstille water langs donkere ramen. Eén drijvende woonkamer is nog fel verlicht. Met een vervaarlijk scheefhangend hoofd zit een man aan zijn eettafel. "Hij zal toch wel slapen?" vragen we ons even bezorgd af.

Voor ons doemen de Nieuwe Meersluis en het nachtelijk verkeer over de A10 op, de laatste hoofdstedelijke hindernissen. Met de helverlichte bouwputten van de Zuid-as achter ons draaien we even later de inktzwarte Nieuwe Meer en Riekerplas op.

*'Geen haast, hoor.
Wij vermaken ons
hier uitstekend'*

We stuiten op het volgende obstakel: de Schiphol-Basculebrug over de A9, die beperkt bediend wordt. Het bed lonkt, maar meer dan een uiltje knappen zal het niet worden: nog geen drie uur later zal de brug opendraaien. Het nachtelijk verkeer over de brug en de nachtvluchten van en naar Schiphol doen een vergeefse poging ons wakker te houden. Een naburige haan heeft een uurtje later meer succes om de *crew* eerder aan dek te krijgen.

Stipt om zeven uur hoopt de vroege ochtendspits op de A9 zich op voor de open brug. Ons kleine konvooi hergroept voor de doorgang, en vervolgt de Ringvaart achter Schiphol. Een dampende kop koffie sterkt ons in de strijd tegen de koude ochtendnevel en het slaapgebrek. De aalscholvers in de Oosteinderpoeltjes hebben hun ochtendjacht gehad, en staan met gespreide vleugels op te drogen. Na de Westeinderplassen draaien we links het Braassemermeer op. De aanwakkerende wind en het vooruitzicht op twee dagen motoren verleiden ons tot een slag onder zeil. Terwijl het konvooi verwonderd onder ons door motort, zeilt de *Nautilus* tien minuten onder Ruysdael-waardige wolken waar de zon doorheen hoopt te breken. De klok wordt met een schuin oog in de gaten gehouden. Het doel van vandaag is Dordrecht. Wie niet wil stranden

v.b.n.o.:

Oranjesluizen
tussen het
Buiten- en
Binnen-IJ

Kaartje kopen
voor de
Amsterdase
doorvaart

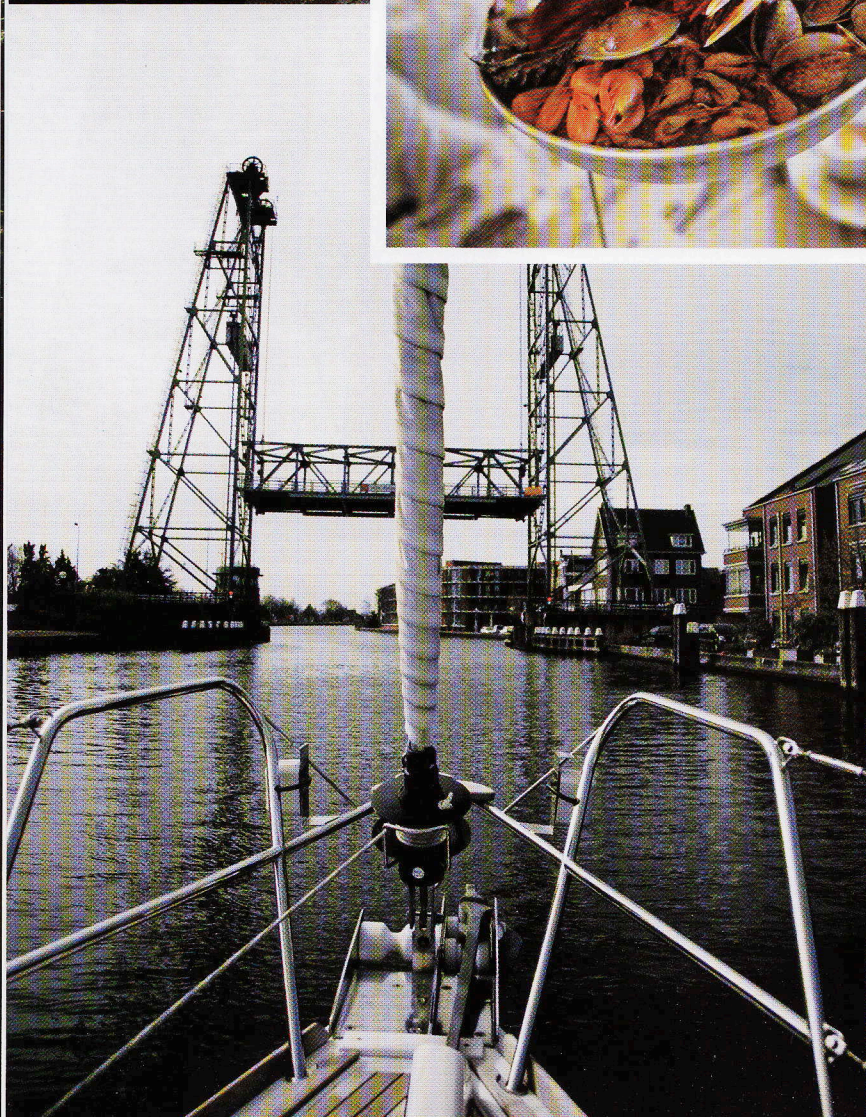
Midden in het
land, spoorbrug
Gouda

vorige pagina:
Eerste obstakel
Oude Houthaven

boven:
Julianasluis,
Gouda

onder:
Hefbrug over
de Gouwe (links),
en de klok bij
de spoorbrug
in Gouda (rechts)

rechts:
Het Haringvliet
(boven), en
de auteur in
Dordrecht

voor de spoorbruggen van Gouda, moet om 13.13 uur ter plekke zijn. De volgende kans op een doorgang is drie uur later; kostbare tijd. In het Paddegat worden de zeilen gestreken om te bunkeren. Diesel en gas, in dit geval. Voor wie ontbijt aan boord is vergeten, biedt de bakkerij voor de Woubrugsebrug uitkomst.

Voorbij Woubrugge is de waterkant ingenomen door tientallen vissers, die al vroeg in gezelschap van brutale reigers naar hun dobbers staren.

Na 's Molenaarsbrug drijven we stapvoets door Alphen a/d Rijn en Oude Rijn, waar vier bruggen ons opwachten. Langzaam wordt duidelijk dat de Staande Mastroute vooral een goed beeld geeft van wakker wordend Nederland. Een variëteit aan ochtendjassen schuift aan volle ontbijttafels. De doorbrekende zon heeft een enkeling al naar de tuin gelokt. In het voorbijgaan wordt druk gewuifd. Eenmaal op de Gouwe passeren we de drie opvallende hefbruggen bij Alphen, Boskoop en Waddinxveen. Net na het middaguur doemen de twee spoorbruggen voor Gouda op. Het bescheiden konvooi schoolt samen bij de wachtsteiger. Goed vastleggen blijkt geen overbodig advies. De binnenvaart komt vervaarlijk dicht langs en veroorzaakt een hinderlijke zuiging.

Na de brug wacht de Julianasluis, die de beroepsvaart zich toe-eigent. Met passen en meten vullen plezierjachten de overgebleven ruimte. Met de stootkussens aan stuurboord waait de *Nautilus* naar bakboord, tot hoorbaar ongenoe- gen van de vrouw op de naburige boot. Zij ziet haar mede-pleziervarenders het liefst rondom behangen met stootkus- sens de sluis betreden. Terwijl nog geen twee vingers nodig zijn voor het afduwen, snauwt haar man binnensmonds dat zijn boot geen "huurbak" is, doelend op de spierwitte *Nautilus*. Georges grapt dat het "verhuurbedrijf goed ver- ▶

Het nachtelijk *dutje* begint zich *te wreken*

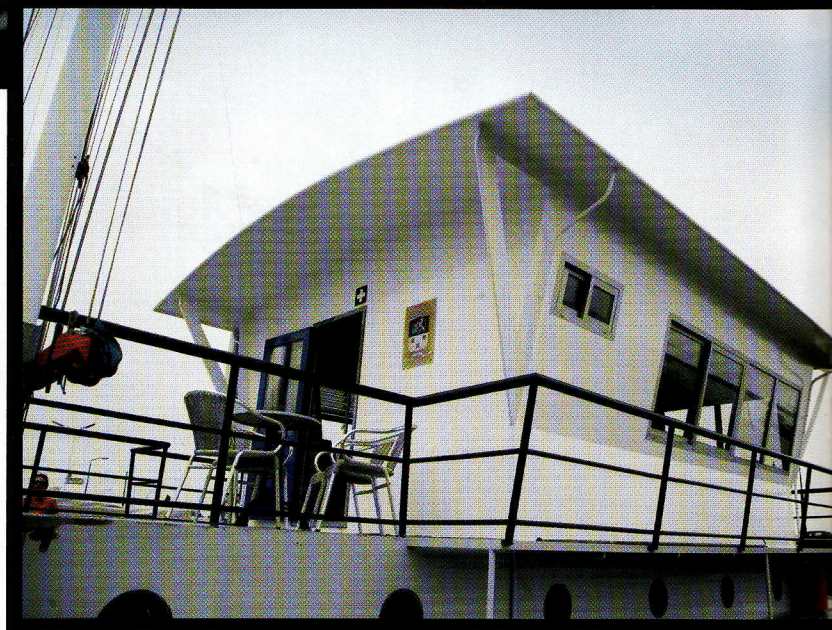
zekerd is", zolang hij maar op tijd belt bij een krasje. Het gelach blijft beperkt tot ons eigen gangboord.

Hopend om in Dordrecht aan de eettafel te schuiven laten we Gouda letterlijk links liggen. De fameuze kaasmarkt, de in 1668 door Pieter Post gebouwde Waag en de bezienswaardige Sint-Janskerk worden geofferd. Tussen dijken vol wuivend geel koolzaad stomen we de Hollandse IJssel op. De stroom kan hier flink tegenzitten en de planning behoorlijk in de war gooien. Wat ook niet helpt, zijn losliggende en windgevoelige kussens. Drijvend, maar op ramkoers met een binnenvaartschip, dreigt een matras verloren te gaan. Een spelevarende speedboot schiet te hulp. Als dank verschijnen twee bierblikjes uit het trapgat, maar het gevaarte verdwijnt al om een van de scherpe rivierbochten. Nabij Krimpen en Capelle a/d IJssel verstedelijken de rivieroeveren. Tussen beide plaatsen ligt sinds 1958 een stormvloedkering; het oudste element van de Deltawerken. Vijf jaar eerder was de rivier tijdens de Watersnood een groot gevaar gebleken. Het monument "Dubbelkje op zijn kant" herinnert aan de dijkbreuk bij Groenendijk. Het schip *De Twee Gebroeders* werd "In naam der Koningin" gevorderd, en schipper Arie Evegroen klapte zijn achttien meter lange schip als een sluisdeur tegen de kant om zo een veertien meter groot gat te dichtten.

We passeren de Algerabrug, en buigen linksaf de drukbevaaren Nieuwe Maas op, de trotse Brienenoordbrug in de rug. De oversteek vereist oplettendheid, omdat de beroepsvaart door de vervaarlijke stroom bedrieglijk snel nadert.

Eenmaal op de Noord volgen we het advies van Rijkswaterstaat en het Watersportverbond, en nemen de parallellopende "rustige" Rietbaan. Dit idyllische watertje blijkt omringd door scheepssloperijen. Drooggevalen scheepskarkassen en slooprijpe vrachtschepen, gestrand op de wildebegroeide waterkant, vormen het decor. Alsof we de film *Waterworld* met Kevin Costner binnenvaren.

"Daar waar drie machtige rivieren samenvloeien" doemt de oudste stad van Holland – dus niet van heel Nederland – voor ons op. De Oude Maas, Noord en Merwede botsen voor de uitnodigend volle terrassen op het Dordtse Groot-hoofd. Richting de spoorbrug zoeken wij op stuurboordwal naar nummer 977. Recht oversteken, en je belandt

De molen en het
havenkantoor
in Willemstad

voor de Engelenburgerbrug, die na een verzoek op kanaal 74 toegang verschaft tot de Nieuwe Haven. Hier huist de Koninklijke Dordrechtse R.& Z.V., majestueus geflankeerd door monumentale koopmanshuizen en uitnodigende cafés.

De Nautilus eindigt de dag in de schaduw van de markante, onvoltooide toren van de Grote Kerk. Een historische plek: in 1572 kwam in het nabijgelegen Hof de Eerste Vrije Statenvergadering bijeen. Vertegenwoordigers van alle Hollandse steden erkenden stadhouder Willem I, prins van Oranje, en steunden zijn strijd tegen de Spaanse overheersing. Hier staat de wieg van de vrije en onafhankelijke Republiek der Nederlanden. Een bezoek waardig. Geruchten over de Fruit de Mer doen ons op zoek gaan naar het roemruchte restaurant Villa Augustus. De rondobobberende taxibootjes in de haven hadden ons voor de afstand moeten waarschuwen. Maar het schitterend verbouwde oude pomphuis, de moestuin en het bijbehorende hotel in de oude watertoren zijn een lust voor het oog, en de wandeling ruimschoots waard.

Eenmaal aan de dis doen schaal- en schelpdieren het water in de mond lopen. De smaak blijkt onze verwachting echter niet te kunnen evenaren. 'Niet het seizoen,' wordt later geopperd. Het nachtelijk dutje waar we op teren, ►

begint zich ondertussen te wreken. Menig oog valt voor de koffie dicht. Hoop op een taxiboot terug naar de haven blijkt vergeefs. Alleen beschikbaar bij voortijdig reserveren. Doen!

Op verzoek draait de havenbrug de volgende ochtend om negen uur voor ons open. Uit alle Dordtse haventjes verzamelen jachten zich voor de opening van het laatste obstakel in de route: de spoorhefbrug over de Oude Maas. Daarna is het bakboord de Dordtse Kil op, waar zeeschepen uit Rotterdam en Moerdijk ten tonele verschijnen. Plezierjachten kruipen richting de oever uit respect voor deze kolossen. Na twee dagen motoren op nauwe waterwegen lonkt het ruime water van het Hollands Diep, en een bezielde koers naar eindpunt Willemstad. Zeilen is toegestaan zolang het betonde hoofdvaarwater niet gekruist wordt. Naast de vaargeul voor beroepsvaart ligt recreatiebetonning. Onder vol tuig komen de lunch en een fel begeerde plek in de binnenhaven snel in zicht. Vertrekkende zeiljachten hebben een kade vol hagelwitte motorjachten achtergelaten. Er hangt een geur van geld; meer Zuid-Frankrijk dan Noord-Brabant. Op een Targa 64 en Princess 54 paraderen open halzen, verbrande nekken en schreeuwerige kledij. Het kost veel geld om slecht gekleed te gaan. Het contrast met historisch Willemstad kan niet groter zijn. Ooit genaamd "Ruigenhil" werd het dorp door Willem van Oranje versterkt tot vesting in zijn strijd tegen de Spanjaarden. Zoon Maurits gaf het in 1585 stadsrech-

'De allereerste keer is de tocht heel spannend'

ten, evenals de naam Willemstad. Hij breidde de vesting uit tot de huidige vorm van een zevenpuntige ster, elk vernoemd naar een van de zeven provinciën, die zich hadden verenigd in de strijd tegen Spanje. In 1623 liet Maurits in Willemstad de Princehof bouwen, dat later als "Maurits-huis" zou fungeren als stadhuis.

Op het voorgelegen dorpsplein draaien nu oude Opel Cadetten, Dafjes en MG's uit de Old Timer Oranje-rit ererondjes langs de terrassen. Eeuwenoude klokken slaan twaalf uur. Wij zetten onze koffiebestelling bij het Wapen van Willemstad om in witte wijn. Nog voordat de laatste slag geslagen is, worden de kerkklokken overschreeuwd door het gebrul van een kudde aandachtvragende Harley Davidsons op de havenkade. Verbazingwekkend onverstoorde nuttigt een Staande Mastroute-veteraan zijn lunch. 'De eerste keer is de tocht spannend, de tweede keer leuk, maar daarna wil je gewoon naar bed,' luidt zijn conclusie. ■

STAANDE MASTROUTE

De Staande Mastroute loopt van de Eems in Groningen via het IJsselmeer naar het Zeeuwse Vlissingen. Het zuidelijk deel gaat van Amsterdam via Alphen a/d Rijn, Gouda en Dordrecht naar het Hollands Diep. Dit zuidelijke traject is 114 kilometer lang en binnen 24 uur te bevaren bij 9 km/u. Onderstaande bruggen worden zeer beperkt bediend. De nachtelijke doorvaart door Amsterdam is te vermijden via een alternatieve route door Haarlem. Voor tijden kijk op: rijkswaterstaat.nl/dvs.

1. Bruggen door Amsterdam

Er wordt van maandag tot en met zondag in konvooi gevaren, waarbij slechts eenmaal doorvaart wordt verleend. Voor zuid-noord moet men voor 23.00 uur aanwezig zijn bij de bruggen bij de Nieuwe Meerschutsluis. Voor de doorvaart noord-zuid moet men voor 02.00 uur bij de Spoorbrug over de Singelgracht aanwezig zijn. Door-gangsbewijs voor 23.00 uur kopen bij havenpost Westerkeersluis.

2. Basculebrug Schiphol (in A9)

Marifoon: VHF 22 / tel. 020 604 15 40
ma-vr 5.00-6.30/12.30-13.30/20.00-21.00
za 7.00-8.00/12.30-13.30/19.00-20.00
(1/11-31/3: 18.00-19.00)
zo 8.00-10.30 (1/11-31/3: gesloten)

3. Gouwespoorbrug, Julianasluis, Gouda

Marifoon: VHF 18 / tel. 0172 47 30 93
ma-za 6.00/10.13 (jun-aug)/13.13/16.13
zo 10.12/12.12/14.12/21.12
1/11-31/3: ma-vr 6.00/21.13
za 6.00 - zo gesloten

4. DORDRECHT SPOORBRUG*

Marifoon: VHF 71 / tel. 078 633 74 50
1 april - 31 oktober
ma-vr 6.16/9.16/11.16/13.16/15.16
/17.16/19.16/21.16/23.16
za-zo elk uur van 6.16 tot 23.16
1/11-31/3:
ma-vr en 6.16/9.16/11.16/13.16/15.16
za-zo 17.16/19.16/21.16/23.16

* Voor laatste opening verzoek 2 uur van tevoren indienen via tele-/marifoon

